

Esker med min barndom i

En utstilling av tre kunsthåndverkere om tilnærminger til form.

Introduksjon

Noen skaper idé ut fra form, andre skaper form ut fra idé: Det finnes en lang rekke materialer å uttrykke seg med som kunsthåndverker, og det finnes en uendelig rekke tilnæringsmåter. Til denne utstillingen har de tre kunsthåndverkene Fanny Sophie Gjestland, Tuva Gonsholt og Irene Haslum kommet sammen for å vise noe av spennet som kunsthåndverkere jobber med i dag. En gullsmed og edelmetallformgiver, en glassformgiver og en designer som jobber i krysningspunktet mellom design og kunst har forskjellige utgangspunkt å jobbe med, men deler også forholdet til noe øyet kan se og hånden kan føle; formen.

Om kunstnerne

Fanny Sophie Gjestland er utdannet gullsmed og edelmetallformgiver og arbeider i den nye tradisjonen av kunsthåndverkere. Arbeidene hennes beveger seg stadig lenger vekk fra tradisjonell smykkekunst, og over mot skulptur og installasjon. Fannys kunst er kommentarer til den vestlige

kulturen, og kunstneren er både samfunnskritisk, leken og engasjert. Gjentakende ved arbeidene er derfor at idéen er et bærende element.

Tuva Gonsholt har utdannelse som glassformgiver, og hun arbeider hovedsakelig med objekter i glass. Tuva henter inspirasjon fra insekter og andre vesener hun finner forunderlige – fra dem låner hun for eksempel farger eller mønstre som hun oversetter til sitt eget formspråk. Glassobjektene kan beskrives med ord som lekne og dynamiske, spenstige og myke, ettersom kunstneren jobber for å få frem ulike temperament i form og materiale.

Irene Haslums arbeider befinner seg et sted mellom kunst, kunsthåndverk og design, og de er alle laget av bjørkefinér. Arbeidene utfordrer geometriske og organiske former, gjerne i samme produkt. Irenes ambisjoner er å vise at det anonyme og noe ste-moderlige materialet finér kan bli til vakre, lekende skulpturer. Samtidig ønsker hun å gi skulpturene en funksjon, og balanserer således i grenselandet mellom kunsthåndverk og design.

Om kunstverkene

Fannys kunstverk bærer tittelen "Barndomsrelikvier". Dette er ringer i metall til gutt og jente som befinner seg i hver sin passende eske; en guttevariant og en jentevariant. Når eskene åpnes, vil man finne ringer samt tilbehør å sette på dem. Blant annet sprettballer. Fanny er inspirert av barns begeistring for ting som man som voksen bare betrakter som ting. Og med utgangspunkt i sin egen barndoms begeistring, ble kunstverket laget som et slags melankolsk tilbakeblikk. Selve ordet relikvie stammer fra det latinske ordet *reliquiae* som betyr rester, og signaliserer rester av helgener eller alt som har vært i berøring med helgener. Tittelen "Barndomsrelikvier" kan derfor også oversettes med barndomsrester.

Kunstverket til Tuva heter "Frog-I Kindergarden", og er to store, fargede øyne i glass festet til en plate. Platen er dekket med et grønt materiale, likt gress, og øynene titter opp på betrakteren. Verket befinner seg inne i en eske hvor både tak og vegger følger med når man åpner opp for å kikke inn. Tuva har med kunstverket jobbet ut fra det illuderte øyet, som i dyreverden kan være et varsel om fare eller lokkemiddel til en mulig parringspartner.

Irene har til denne utstillingen laget en figur i bjørkefinér, plexiglass og metall som heter "Navlebeskueren". Tittelen på kunstverket er svært beskrivende – dette er en figur som praktisk talt sitter og betrakter sin egen navle. I tillegg legges figuren oppå et speil for å forsterke formeffekten og symbolene. Verket handler om hvordan vi ser oss selv i forhold til verden rundt oss, og hvordan vi kommuniserer med forskjellige mennesker avhengig av rang, posisjon og størrelse.

Presentasjon til elvene

I prosessen mot utstillingen har det vært viktig for kunstnerne at kunstverkene henvender seg til elevene personlig. Det er derfor ønskelig at verkene presenteres på gulvet i klasserommet, helst i en sirkel eller lignende. Sånn kan glassverket til Tuva Gonsholt og treskulpturen til Irene Haslum stå i midten av elevgruppen, mens sprettballringene til Fanny Sophie Gjestland gjerne kan sendes rundt og prøves. Det skal ikke være noen terskler eller stengsler – det som skal skape utstillingen er nærheten til arbeidene og dialogen som oppstår.

For å gjøre formidlingen mest hensiktsmessig, kan gjerne skritt for skritt følges fra dette skjemaet:

1. **Presentasjon av kassene.** Her setter man tre esker på gulvet midt i rommet som man setter seg ned med. Elevene danner sirkel rundt eskene. Utgangspunktet vil da være kasser og hva man kan samle i dem. Fint om man får en samtale med elevene om de samler selv, for eksempel, og om hva de tror kassene kan inneholde. Ettersom et av hovedtemaene for utstillingen er form, er det fint om man også snakker om kassenes utseende. (Firkantede, laget av forskjellige materialer etc.)
2. **Presentasjon av kunstverkene.** På et tidspunkt blir kassene lukket opp og kunstverkene løftet ut. Tuvas glassarbeider blir stående på plate av sikkerhetsmessige årsaker, mens de to andre arbeidene løftes ut. "Jøss – helt andre former jo!" Mange runde former og myke former. Hvordan kjennes de ut? Hva slags materialer er det egentlig? Det er ønskelig at formidleren tar utgangspunkt i fellesnevneren form, for derfra å trekke ut i å beskrive og snakke om materialer. Med andre ord er det her kanskje betimelig å snakke om kunstnerne og deres forskjellige bakgrunner, altså at de jobber i forskjellige materialer.
3. **Frie assosiasjoner.** Det er viktig at formidleren får i gang dialog og at barna føler nærhet til kunstverkene. Det skal ikke finnes svar, men spørsmål, og alle

spørsmålene er like gode og interessante. Denne kunsten skal ikke virke flau eller fremmed-gjørende, men er derimot ganske morsom. Og den spontane opplevelsen er tross alt veldig viktig! Hva ser elevene i kunstverkene? Er det noen av dem som synes det har noe med barn å gjøre? Her er det fint å forklare hva kunstnerne har ment; at de ønsker å snakke om barndom og om det å være barn. Synes barna at kunstverkene handler om barn?

4. **Avslutning.** Avslutt gjerne formidlingsopplegget med å plassere verkene tilbake i eskene sammen med barna. Mange barn setter pris på repetisjon, så det kan være lurt å gjenta hva kunstverkene heter, for eksempel.

Hva er form?

I arbeidet med utstillingen var det viktigste for kunstnerne at den skal fenge og begeistre barna. Formidleren står selvsagt fritt til å tilpasse opplegget, men det kan være greit med noen innspill.

Det kan være lurt å starte i det små. Snakke om sur form, glad form for eksempel. Hva er en form? For eksempel rund eller firkantet. Hva tenker man på når man ser en rund form? Kanskje på en sol eller en stein eller til og med på en spretball? Hvilke ting er firkantede? Hvilke former har de forskjellige kunstverkene? Finnes det en lang form og kort form? Og hva med en myk form? Hvilken form har et tre? Et menneske?

Materiale og form kretser rundt hverandre, ettersom materialene skaper formen eller blir skapt til en form. De forskjellige materialene kan virke forskjellig når de blir behandlet på forskjellige måter. For eksempel gjør det vondt å ta på knust glass, men ikke på glasset til det ene kunstverket. Materialene er for eksempel glatte eller harde. Lukter de noe? Hvordan er de å ta på?

Kunstverket til Tuva er en studie i form, Fannys verk endte opp med å ha en form, mens skulpturen til Irene er basert på en form.

Hva er barndom?

Å skulle beskrive barndom er sikkert vanskelig for de minste barna, ettersom de selv fortsatt er i den og muligens ikke forstår dette begrepet helt. Men det er helt sikkert mulig for dem å komme med ord som de assosierer med det å være barn. Hva de liker å gjøre eller hvordan de oppfatter seg selv eller andre barn de kjenner. Dersom man klarer å få barna til å relatere til noe med kunstverkene, er dette en fin måte å vekke viktig interesse. Å like og klatre i trær, samle på insekter eller leke med sprettballer er interesser mange barn deler og som kan relateres til kunstverkene.

Frakt og kolli

Fannys verk kommer i 2 "instrumentkofferter", Irenes verk består av 2 kasser og Tuvas verk kommer i 1 kasse. Til sammen altså 5 kolli.

Disse kan lett fraktes av en person, da de verken er spesielt store eller tunge.

Det er viktig å behandle verkene med varsomhet – det ene verket er laget av glass – så det er viktig å frakte kolliene forsvarlig!

TELEMARK
KUNSTNERSENTER